

Referat møte i Båt- og Ferjeforum

Dato: 16.05.2023
Sted: Digitalt
Tid: 09:00-13:00

Til stede:

Anne Høystakli, Dag Hole, Eli Sjøen, Gøran Eriksen, Håkon Hellum, Håvard Geving, Kristine Vikhagen, Marina Eriksen, Olav Arne Vatne, Tore Felland Storhaug, Ørjan Kvandal, Åshild Sandøy, Mette Marit Gjerdingen (fra 10.20), Marie Opsal (fra 10.40)

Dagsorden:

9/23 Godkjenning av referat

Referatet fra møtet 20. februar ligger vedlagt.

Referatet ble endelig godkjent, og blir nå gjort offentlig.

10/23 Runde rundt bordet

For å få mer effektive møter begrenses taletiden til 10 min. pr organisasjon. Dersom dere har «større» saker som vil kreve mer tid, gi beskjed i forkant, så legger vi det inn under «eventuelt».

Forbered gjerne en kort presentasjon med en slide eller to, og strukturer innlegget rundt temaene «innkjøp» og «drift».

Troms og Finnmark:

Konkurransen på tre korte ferjesamband pågår nå, med tilbudsfrist 24. mai. En del nye krav på elektrifisering kommer med der. Det har vært noen endringer i konkurransegrunnlaget underveis pga. justeringer i rutene.

Trøndelag:

Anskaffelse av ferjetjenester i 2025: Pris teller 80 %. Primært kontrakter i tidligere Nord-Trøndelag. Opsjonsløsning på 5 år dersom oppnår reduserte utslipp på mer enn 30%.

Oppstartsprosjekt for sjøkontrakter i 2024: Ladeinfrastruktur er en stor utfordring. Fylkeskommunen er ansvarlig for dette. I tillegg leveres fartøy senere enn opprinnelig lovet.

Drift: i vinter var det noen utfordringer med vær, og etter hvert også noen tekniske problemer.

Møre og Romsdal:

Ferje: ingen anskaffelser i nær framtid.

Hurtigbåt: det skal forberedes konkurranse for én kontrakt med tre samband rundt Ålesund. Det vurderes om det er behov for utredning av nullutslippsløsning og om det er behov for bilførende båt. Anskaffelsesprosess i 2024 med oppstart ny kontrakt 1.1.27.

Drift: godt i gang med elektrifisering. Operatører har innmeldt problem med fising fra kai. Politisk sak hvor det ligger inne kutt i rutetilbud på ferje. Fokus på beredskap, med blant annet innkjøp av nødnett.

Skyss:

Drift ferje: god leveranse, lite konflikt. Betaler for ekstra sommerferje Jondal-Tørvikbygd etter politisk vilje til å øke kapasiteten. På enkelte samband har innføring av gratis ferje ført til økt trafikk, og dermed utfordringer med punktlighet.

Drift båt: god leveranse, like konflikt. Ser på forbedring sammen med operatør der det er utfordringer med punktlighet. Mulig redusert fartsgrense i Vågen i Bergen kan også gi utfordringer med tanke på rutetid.

Implementering nye båtkontrakter: lokale båtruter i Sogn og Fjordane og Kystvegekspressen skal ha oppstart 1. mai 2024. Båtruter Knarvik-Strandkaaien og Kleppstø-Strandkaaien skal ha ordinær oppstart 20. januar 2025, med opsjon for operatør om tidligere oppstart fra 3.6.24.

Nye ferjekontrakter: forberedelse av konkurranse for to nye driftskontrakter er startet. Det kan bli aktuelt at konkurransen utvides med et ekstra fergesamband som i dag er kommersielt driftet. Tar sikte på kunngjøring av denne konkurransen vinter/vår 2024.

Nye båtkontrakter: kunngjort ekspressbåtruter Bergen-Nordfjord og Bergen-Sogn/Flåm. Fire passasjerbåter. Klimakrav tilsvarende om lag 70 % reduksjon i co2, samt en bonusmodell for utterligere utslippskutt. Det har vært nødvendig å skyve på noen frister pga. forsinket leveranse fra nettselskaper.

SVV:

Vurderer å gjerde inn alle deres ferjekaier, blant annet på grunn av fising.

MF Hydra seiler nå på flytende hydrogen, som første i verden. Det er skrevet kontrakter Bodø-Værøy hvor ferjer skal gå på hydrogen. Dette er for lange strekk til at elektrisk drift er aktuelt, så utvikling av hydrogendrevne ferjer er her viktig for å klare nullutslipp.

Arbeidspakke 2: Prosjektet omhandler fergesambandet Lavik-Oppedal der det stilles krav omnullutslipp, og automatisering: hva kan man få til på sikkerhet/evakuering, billettering, drift, når automatisert? Tilbud leveres rett over sommeren.

Pågår strategifase for konkurranseutsetting av SVVs tre største samband, deriblant Moss-Horten, og der Rogfast kommer (ferje legges da ned, ca 2033, nåværende kontrakt til 2028). Det er snart behov for å gjennomføre ny konkurranse for sentral tjenesteleverandør.

Kolumbus:

Drift: for tiden ingen store utfordringer.

Anbud: Konkurranse om Byøyene/Hommersåk (Medstraum): er i forhandlinger. Driftsoppstart 2024. konkurranseutsatt kontrakt for Lysefjorden: også i forhandlinger meddriftsoppstart 2024. Ruten til Utsira er utlyst med oppstart 2025. Dette er en lang kontrakt (20 år + 5+5 opsjon). Dette er en værhard og krevende rute, samt viktig med forutsigbarhet for lokalsamfunnet – derav så lang kontrakt.

Prosjekter: kabelferje til Borgøy vurderes, bestilling fra politisk, studie leveres av Cowi snart.

Ladeinfrastruktur i Stavanger: prosjekt sammen med Stavanger Havn og Lyse.

Vestfold og Telemark:

Innføring av gratis ferje i Brevik har gitt sterk økning i antall reisende, og dermed ført til utfordringer med kapasitet.

Ruter:

Pågående oppstartsfase for Baronen og Baronessen: operatør Norled. Dette er to utslippsfrie ferjer.

Søknadsprosesser på infrastruktur. Shiftr (batteribytte) er i konstruksjon. Avtalt «innseilingsperiode» (ikke gebyrer) på fire måneder (har tidligere hatt to måneder for dette).

Drift: øybåtene har hatt stabil drift hittil i år, og ligger godt an til høysesongen. Nesoddbåtene også stabil drift, men var noen innstillinger under streiken. Litt utfordringer med ladeplugg på Aker brygge. Hurtigbåtene har også vært rammet av streik og hadde i tillegg litt utfordringer med is i fjorden i vinter, som førte til noen innstillinger. Ellers stabil drift.

Innlandet:

Lite nytt nå. Oslo Economics gjør en utredning om eierform på hurtigbåt på Mjøsa.

11/23 Status N400

Saken har ved flere anledninger vært tema i forumet. Ta derfor gjerne en titt på referatene fra møtene 27. september og 22. november i fjor, samt fra sist møtet.

Hva er status nå?

Håkon Hellum og Marina Eriksen fra AtB ga følgende informasjon om hvordan saken ligger an i Trøndelag:

- Et «bør»-krav har nå blitt et «skal»-krav.
- Nye tekniske krav gjelder ikke bare nye, men også gamle kaianlegg.
- Sjøkontrakter 2024: fylkeskommunen tar ansvar.
- Behandling av fravikssøknader i Veidirektoratet: vær- og havneforhold, aktuell ferje, m.m. skal tas hensyn til.
- Søkt fravik for åtte ferjekaiar: alle innvilga på lengde/bredde *med utgangspunkt i dagens ferjer* – altså kan det bli krevende med nye tilbydere. Alle innvilga også på deplasement.
- Fylkeskommunen oppgraderer ferjekaiene fra 2027.

12/23 Info fra Kolumbus ang avlysning

Kolumbus har nylig avlyst en utlyst konkurranse. De forteller om hva som skjedde og lærdommer fra prosessen.

Om anbudet/kontrakten:

I 2022/23 kunngjorde Kolumbus flere anbud på hurtigbåt og ferje. Av disse har de fleste gått som normalt, mens Hurtigbåt Ryfylke ble avlyst.

Kontrakten går på ganske lange strekninger, via mange småøyer og det er mange anløp. I dagens kontrakt er det fem båter. Nå er det nedgang i tilskudd, og man har i det nye anbudet derfor gått ned til fire båter. Rutetilbudet blir da tilpasset færre båter. Kontraktslengde: 10 år +1+1 opsjon.

Basert på støtte og forventet kostnadsøkning, antok man at å vekte klimagassutslipp med 30 % skulle være tilstrekkelig for å sikre elektrisk drift. Fylkestinget vedtok derfor vektning 30% utslipp og 70% pris. Dette ble ved utlysning justert til 30 miljø/65 pris/5 kvalitet.

Det ble i anbudsfasen brukt lang tid for å få hentet inn informasjon knyttet til lading, og tilbudsfrist ble derfor utsatt flere ganger for å gi tilbydere tilstrekkelig tid. Tilbudsfrist var 22.11.22.

Om avlysningen:

Kolumbus mottok tilbud på løsninger med både batterielektrisk og diesel, likevel ble prosessen avsluttet.

Begrunnelse avlysning:

- Klima: lå an til at dieselløsningene vant frem med evalueringsmodellen som var valgt, noe som var i strid med fylkestingets vedtak om 50-55 % utslippskutt innen 2030. Fylkeskommunen ville da også miste 73 millioner i støtte.
- Finansielle: større kostnadsøkning enn antatt.

I tillegg har Kolumbis sett at etterspørselen har endret seg. Dette kommer dels av nye reisevaner post-pandemi, i kombinasjon med at gratis ferje og at bompenger i div. tunneller på strekningen er fjernet, har gjort det mer attraktivt å reise med bil.

Erfaringer:

- Nullutslipp dyrere enn antatt.
Viktig å tilpasse ruteproduksjon for elektrisk drift.
- Økte og usikre kostnader gjør det vanskelig å binde seg til lange kontrakter.

Veien videre: anbefaling skal behandles politisk nå før sommeren. Inneværende kontrakt prolongeres (siste opsjon benyttes). Ny konkurranse kommer basert på nytt vedtak.

13/23 Hviletidsbestemmelsene og dispensasjon for nattevilen under 6 timer.

Man opplever nå en praksisendring fra Sjøfartsdirektoratet på forvaltning av regelverk rundt å søke dispensasjon fra hviletidsbestemmelsene i fartsområde 1 og 2. AtB har flere samband (10) omfattet av nattevilebestemmelser under 6 timer, hvor det var innvilget dispensasjon fra før. Dagens operatør har søkt om dispensasjon for aktuelle samband som inngår i konkurranse for Ferjetjenester 2025 (3+1). Det er usikkert på når svaret foreligger mht publiseringstidspunkt for konkurransen. Og det foreligger en usikkerhet rundt hvilket svar man får.

Spørsmål:

Hvilke risiko bør man være klar over og hvilke erfaringer har andre oppdragsgivere i håndtering av liknende saker?

Deler av Kystekspresen til Kristiansund går i farvann 3. Har hatt dispensasjon om nattevile, men får ikke det lenger, fordi dette er farvann 3. Finner her en løsning gjennom justeringer på rutetid.

Er dette et tema som viser behovet for tettere dialog med Sjøfartsdirektoratet?

14/23 Mandat for Båt- og ferjeforum

For å sikre at arbeidet i Kollektivtrafikkforeningens forum og komiteer foregår på en hensiktsmessig måte, er det utarbeidet mandater som defineres arbeids- og ansvarsområder. Disse mandatene må gjennomgås og oppdateres med jevne mellomrom. For Båt- og ferjeforum har ikke dette skjedd siden 2018. Det er dermed på tide med en gjennomgang.

Vedlagt ligger gjeldende mandater for både oss, Kontraktskomiteen og Materiell- og miljøkomiteen. Det vil i løpet av uka sendes ut et notat med forslag på nytt mandat. Vi tar en diskusjon i møtet, og ser om forslaget slik det da foreligger kan vedtas, eller om det må jobbes videre med.

Diskusjon:

Forumet diskuterte forslaget til nytt mandat. Blant tingene som ble tatt opp:

- Sjøfartsdirektoratet er en viktig samarbeidspartner, og det kan ofte være nyttig å ha de med i møter. Samtidig passer ikke nødvendigvis rollen deres helt med at de skal inviteres fast, og de er dessuten heller ikke blant Kollektivtrafikkforeningens medlemmer. Uansett bør vi være mer obs på når de er relevante.

- Skal Materiell- og miljøkomiteen konsentrere seg om buss, eller også om båt? Ansvarsfordelingen her virker utydelig, og det kan fremstå vilkårlig hvilket fora som diskuterer/jobber med hvilke saker.
- En tydeligere grenseoppgang mot andre forum/komiteer – og da særlig Kontraktskomiteen og Materiell- og miljøkomiteen er ønskelig.

Konklusjon:

Sekretariatet tar med seg momentene fra diskusjonen, og jobber videre med mandatet. Nytt forslag kommer på neste møte.

15/23 Planlegging av neste møter

12. september (med muligens dagen før/etter dersom fysisk):

Det kom i møtet ingen konkrete forslag på sted. Hvis det ikke kommer ideer innen midten av juni, blir møtet avholdt digitalt.

November-møtet:

Vårt digitale møte den 21. november flyttes til den 23., og blir (helt eller delvis) et fellesmøte med Materiell- og miljøkomiteen.

Våren 2024: Dette ligger fortsatt langt fram i tid, men i sekretariatet har det blitt diskutert om Båt- og ferjeforum og Materiell- og miljøkomiteen da burde gjennomført et felles fysisk møte.

16/23 Statussaker/orienteringer

- Høring rundt forskrift om nullutslippskrav ferge og båt.

Fristen for dette er 10. oktober. Det er nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Håvard Sagbakken Saanum fra sekretariatet, Håkon Hellum (AtB), samt én person fra Materiell- og miljøkomiteen (navn ikke avklart). Utkast forventes klart i slutten av august, slik at det kan gå på en rask intern høring blant medlemmene, samt behandles i ulike forum og komiteer i september.

- Gratis hurtigbåt ved Stein Johannes Brembu i SVV.

UTGIKK pga. sykdom. Presentasjonen som skulle holdes ligger vedlagt utsendt referat

- Utenlandsfakturering

Det jobbes videre med problematikken.

17/23 Eventuelt

Det ble tatt opp at det har kommet en ny høring angående beredskapstur m.m., og hvem som betaler for dette. Fristen er 15. august.

Åshild og Håvard ser på om det er naturlig at vi lager et felles svar.

